СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 29. Джерзи Сіти, Н. Дж., понеділок 6 лютого 1933. VOL. XLI. No. 29. Jersey City, N. J., Monday, February 6, 1933. THREE CENTS.

ЗМАЛЮВАЛИ ВАЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ КРАЮ

ВАШИНҐТОН. — „Сенат Бенкінґ субкоміті" вислухав багато звітів про положення в краю і прийшов однодушно до переконання, що треба чимскорше ухвалити законопроєкт сенатора Вагнера про ліквідацію безробіття.

Переслуханий Едвард Мек Ґрейді, репрезентант Американської Федерації Праці, заявив, що маємо вже в Америці понад 12,000,000 безробітних, 9,000,000 працюють лише день або два на тиждень, 45,000,000 людей бідують, а 15,000,000 жиють тільки з допомоги.

Місс Ґрейс Абот розповіла про те, що „Федерел Чілдренс Бюро" є безрадне, бо нема фондів на заспокоєння потреб. А ґенерал Пелґем розповідав про невідрадне положення безробітної молоді, що тисячами вештається по краю.

КОМУНІСТИ РОЗБИЛИСЯ НА ЧОТИРИ ҐРУПИ.

НЮ ЙОРК. — Розколені на три фракції комуністи утворили ще одну фракцію, під проводом Бен Ґітлова, яка виступає проти Сталіна за те, що він довів Росію до економічної кризи.

ВИДАЛЮЮТЬ ПРОВІДНИКА ДУХОБОРІВ.

ГЕЛІФАКС. — Петро Вериґін, провідник духоборів, котрий пересидів у тюрмі 9 місяців за кривоприсягу, буде видалений з Канади і відставлений назад до Росії.

МЕНШЕ ПОДОРОЖУЮТЬ.

ВАШИНҐТОН. — У минулім році виставлено 153,218 пашпортів на виїзд зі Злучених Держав, себто на 10,000 менше ніж у 1931 році.

ТЕРОР НА КУБІ.

МАЯМІ. — Американський кореспондент з Куби переїхав до Маямі, щоби звідтам описати положення краю. Він каже, що з Куби писати не можна, бо цензура не допускає нічого такого, що відноситься критично до уряду.

З того, що подає кореспондент, виходить, що на Кубі панує можнавладно президент Мачадо, 60-літній ґенерал, котрий брав участь у визволенню Куби зпід еспанського ярма. Мачадо кермує краєм залізною рукою від 1925 р. Він здавив повстання й опозицію, завів воєнні суди, строгу цензуру та замкнув університет і високі школи. Та вестаки спокою нема, опозиція тільки зросла. Вся вона тепер пішла у підпілля, звідки поширює терористичну акцію. До цеї акції пристала молодь з найкращих домів.

ЗА ЗМЕНШЕННЯ ПРОЦЕНТОВОЇ СТОПИ ВІД МОРҐЕДЖІВ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Ню Йорк Тайтл енд Морґедж Компані" віднеслася до власників морґеджових цертифікатів з предложенням знизити добровільно проценти від тих морґеджів з 5 і пів проценту на 4 проценти.

Компанія подає, що в Ню Йорку видали ріжні підприємства таких цертифікатів на $3,000,000,000. Власники реальностей не є всилі сплачувати процентів і треба їх ратувати знижуючи проценти і відкладаючи сплати довжних рат.

ГЕРИСОН ПРО ВІДБУДОВУ КРАЮ.

ПРОВІДЕНС. — Сенатор Герисон з Місісіпі каже, що треба в першу чергу „перемиря в політиці, критиці й обструкції", а потім взятися до знесення прогибіції, зрівноваження буджету, допомоги фармерам і виконання інших конструктивних проєктів. Тоді відносини в краю поправляться.

НЕ КУПУВАТИ ЧУЖОГО.

ВАШИНҐТОН. — В сенаті рішено 41 голосами проти 12, щоби департаменти уряду купували тільки ті артикули, що є американського походження.

НАЗВАВ СЕНАТОРІВ ҐРЕФТЯРАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат був свідком дуже неприємної і дражливої справи. Ото суджено Дейвиса С. Бери, котрий виконував у сенаті прикази президента щодо вдержання порядку. А суджено його за те, що він помістив у місячнику „Ди Ню Автлук" статтю, в якій написав, що в конґресі є посли і сенатори, які продають свої голоси.

Наразі Бери зістав завішений в урядуванню, а на другий тиждень він буде суджений і усунений з позиції. Запитаний не міг дати доказу на своє твердження, а тільки виправдував себе тим, що він хотів передати й опрокинути те, що загально говорять. Він казав, що навіть по школах учителі отверто говорять ученикам, що посли і сенатори є ґрефтярами.

РУЗВЕЛТ НА ВІДПОЧИНКУ.

ВОРМ СПРІНҐС. — Нововибраний президент вибрався на 11-дневну прогульку яхтом по морі довкола побережа Флориди, щоби набрати сили до джабу, який його жде в Білім домі, почавши від 4 березня.

І УКРАЇНСЬКІ ФІЗИКИ РОЗБИЛИ АТОМИ.

Українським фізикам Папкови, Браїловському та Фоґлеви, що працюють в українськім фізикотехнічнім інституті в Харкові, повелося недавно розбити „штучним" способом ядра атомів первнів літу і флюору. Згадані експерименти слід уважати повторенням та перевіренням експериментів, переведених весною і літом цього року анґлійськими фізиками Вальтоном і Кокрофтом у Кембрідж та німецьким фізиком Лянґе в Берлін-Обершеневайде. Українські фізики послугувалися підчас своїх експериментів дуже високою електричною напругою, бо „тільки" 2.5 міліонами вольтів. В Европі вміє витворити таку високу електричну напругу ще тільки ляборaторія високих напруг фірми „Загальне Електричне Товариство" (АЕҐ) в Берлін-Обершеневайде.

ЦІКАВИЙ ТА ЦІННИЙ МУЗИЧНИЙ ВИНАХІД.

Італійські часописи пишуть, що російському музикови-скрипакови й композиторови, Юріеви Барсукови вдалося винайти електроґраф. Є це апарат, при помочи якого композитор може безпосередньо занотовувати продукт своєї творчости, не потребуючи писати його рукою.

Виглядає це так: як композитор грає чи то на фортепяні чи на скрипці, апарат автоматично перемінює звуки в звичайні нотні знаки, заховуючи при тім ритм твору. Спеціялісти твердять, що електроґраф Барсука матиме велике значіння для консерваторій і інших музичних шкіл, передовсім при іспитах. Бо завдяки йому екзамінатори моґтимуть рішати про якість гри ученика і це не на основі памяти, але на основі матеріяльних даних — записок електрофона.

Всяка фальшива нота, фальшивий ритм, всяка інша помилка в інтерпретації граного музичного твору лишить свій слід на ленті електрофона.

УБИВСТВО ЗІ СПОЧУТЛИВОСТИ.

Лондонський суд засудив на кару смерти Джозефа Повеля за те, що вбив свою жінку. Подружа пара безнадійно недужа на чахотку. Після довгої застанови чоловік і жінка постановили спільно вмерти. Вони позатикали всі щілини у своїй хаті й відчинили ґаз. На другий день жінку знайшли мертвою, а чоловіка відратували. Згідно з анґлійським законом, 32-літній Повель мусів відповідати перед судом не тільки за вбивство жінки, але й за намір самогубства. Він не боронився; навіть прохав смертного засуду, щоби дотримати обітниці перед жінкою і вмерти. Присуд лави присяжних він приняв байдужно. Одночасно всі судді одноголосно підписали прохання, щоби його помилувати.

ФАЛЬШИВІ ЖЕБРАКИ.

У Львові під костелом Єлисавети арештували чотирох молодих людей, що, вбираючися по військовому й удаючи інвалідів, видурювали від людей милостиню. Вони мали власну бричку та пару коней і їздили по відпустах та ярмарках по краю, управлючи з успіхом свій промисл. Є це Адольф Ґайґа, Фр. Таф, Ст. Шак і Мих. Курчак.

НА ДУБЕНЩИНІ ЛІКВІДУЮТЬ РЕШТУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ.

До 34 унерухомлених владою українських кооператив на Дубенщині треба додати ще одну. Дня 21. 12. доручено кооперативі „Згода" в Золочівці, боремельської вол., дубенського повіту, лист повітового староства в Дубні про те, що з причини невідповідности помешкання крамниці кооперативи, на підставі приписів промислового і будівельного права та санітарних приписів, кооперативі забороняється далі провадити крамницю. Мало того: вимагається доручити протягом 2 тижнів на адресу староства 87 зол. як зворот коштів виїзду старостинської комісії, яка оглядала кооперативу, хоч тої кооперативи комісія не запрошувала. В тому домі, де міститься кооператива, в другій половині міститься школа... Кооператива внесла відклик до уряду воєвідського.

ЗА ЗНЕВАВУ ПОЛЬСЬКОГО ПРАПОРА.

Дня 27 грудня м. р. відбулася в городськім суді в Станиславові карна розправа проти Тараса Лопатинського, Михайла Пуйди, Ілька Калина, Василя Рижака й Василя Вовка — усіх з Побережа, станиславівського повіту. Акт обвинувачення закидав їм, що в ночі з 10 на 11 листопада м. р. вони здіймили зі шкільного будинку державний прапор й подерли його, а на всіх сторонах села поздіймали орієнтаційні таблиці й дороговкази в польській мові. Розправа виказала, що Лопатинський, Рижак і Вовк впали жертвою доносу Пуйди, котрий початково обтяжував Лопатинського, а опісля Ілька Калина. Калин обтяжив своїми зізнаннями Рижака і Вовка. По переведеній розправі суд увільнив 4 підсудних, а Пуйду засудив на 3 місяці арешту без завішення. Пуйда зголосив апеляцію. Пуйда й Калин станули без оборонця; Рижака, Лопатинського й Вовка боронив д-р Чорненко.

НЕ РЕПОРТЕРИ, АЛЕ ОБМАНЦІ.

В осени майже в усіх польських часописах широко реклямувалася школа ґазетних репортерів у Варшаві. Був це перший рік її існування й діяльности. Добре, що лише перший. Тим, що вписувалися до тієї школи, казали її директори платити 10 зол. річної оплати й — обіцювали кожному негайну посаду в якійсь редакції. І було досить таких, що хотіли бути репортерами. І яке тепер мусить бути прикре їх розчарування, коли виявилося, що орґанізатори й управителі згаданої школи ґазетних репортерів нічого не мають спільного з журналістикою і є — звичайними обманцями. Заопікувалась ними поліція, а кандидатам на репортерів лишилася з тієї імпрези лише тема до ґазетних фейлетонів.

СЛУЖБОВЕЦЬ - ДЕФРАВДАНТ.

Управитель рахунків польського сойму Віктор Фальтус узяв собі з соймових грошей 8,764 зол. На розправі признався Фальтус до вини та сказав, що гроші програв на перегонах.

ЖУРНАЛІСТ-ЧУЖИНЕЦЬ У МОСКВІ.

У „Берлінер Таґебляті" помістив недавно цікавий допис московський кореспондент, Ґ. Штайн, про свою подорож автом із Ленінграду до Москви. Авто привіз собі Штайн із Німеччини; його вивантажили у ленінградській пристані і ним поїхав Штайн до Москви. Чужинний кореспондент мусить у СРСР кожну телеґраму занести спершу до комісаріяту закордонних справ, а потім на головну почту. Кождий крок у Москві, починаючи від того, щоби добути часописи та гроші, домагається величезної витрати часу й енерґії. Трамваї та автобуси переповнені так, що Европеєць не може собі цієї глоти уявити. Коли кому вдасться дістатись до середини, то це ще не значить, що він зможе вилізти звідти у бажанім місці. Вільних автаксівок нема, а візники ставлять такі ціни за одну подорож, що за ці гроші можна би мати власне авто, з бензиною та шофером. Ось і причина, чому Штайн привіз собі власне авто. На московськім шляху з Ленінграду добра дорога черґується з поганою і з повним бездорожем. Европейське авто непридатне для російських доріг; воно доїхало до Москви зовсім розхитане та зіпсоване. Штайн мусів у Москві почати ходити пішки.

„НЕ РОЗУМІЮТЬ ПО УКРАЇНСЬКИ".

Дня 22 грудня до уряду скарбового в Тернополі зголосився п. Бей Михайло, хотячи довідатися про вимір податків, та, як Українець, говорив до урядника по українськи. Та цей відразу заявив „по руску нє розумєм" і не полагодив справи. Тоді п. Бей пішов, очевидна річ, до начальника уряду скарбового, щоб поскаржитися на цього урядника. Та якеж було його здивування, коли цей не лише не звернув уваги дотичному урядникови, але заявив з місця, що й він також „по руску нє розумі", викидаючи формально п. Бея за двері. Так шанують мову в уряді, в якому сталими ґістьми, що платять великі податки, є головно наші селяни, а яких урядники не розуміють.

ВІДКРИТТЯ МОСКОВСЬКОГО НАРОДНЬОГО ДОМУ В УЖГОРОДІ.

В неділю, 18. грудня м. р., ужгородські кацапи влаштували святочне відкриття свого Народнього Дому. Можуть похвалитися фіяском, бо заінтересування було дуже мале. Інтеліґенції було аж занадто мало, а народ взагалі на „открытіе" не прибув. (Це признає і сама Русская Земля в ч. 37). Не було кому за о. Сабовом кадильницю нести, аж мусіла одна баба. Також не було кому співати, доки не прибув Українець (?!), цегольнянський півцо-учитель, п. Куцин. Дуже мізерно виглядало те святочне відкриття, а тому винуваті Українці й епископ Стойка. „Русская Земля" поручує Обществу Духновича „перестать оріентоваться на уніятство" (ч. 37). Про „величавість" свята говорить і така дрібниця. Для гостей замовлено 100 обідів, обережний реставратор зварив для 70 осіб. До столу засіли 24 особи.

В РУМУНІЇ ПРОГОЛОШЕНО СТАН ОБЛОГИ

ЗМОБОЛІЗОВАНО ЗАПАСНИХ ВОЯКІВ, РОДЖЕНИХ У 1909 Р. РОБІТНИЧІ ТА СТУДЕНТСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ ЗРОСТАЮТЬ ДАЛІ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Парлямент уповноважив уряд проголосити в Румунії воєнний стан облоги там, де обставини того потребуватимуть, щоб рішучими засобами боротися проти робітничих та студентських заворушень. Останніми часами все більше зростає незадоволення населення з влади, а разом з тим відбуваються все частіші робітничі бунти, особливо в нафтовому районі, де вже було прийшло до крівавих заворушень.

Стан облоги покищо оголошено в районі Плоєштів, де робітники розгромили контору американської нафтової компанії, а також столицю, Букарешт, оголощено на воєнному стані через студентські заворушення. Студенти букарештського університету замкнулися в будинку університету й заявляють, що не покинуть його, поки не будуть задоволені їх вимоги в справі зміни університетських правил.

Уряд видав наказ про мобілізацію запасних жовнірів румунської армії, роджених у 1909 році. Жандармерію й поліцію скріплюють тепер частинами реґулярної армії. Премієр-міністер Вайда-Воєвод заявив, що внутрішнє політичне становище Румунії тепер таке, що воно вимагає надзвичайних заходів, щоб підтримати спокій у країні.

РОБІТНИЧІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща). — На вулицях міста відбулися великі робітничі демонстрації проти розпорядку міністерства праці про допомогу безробітним. Дотепер державну допомогу видавано безробітним на протязі 2 місяців, а міністерство внесло законопроєкт обмежити її до 6 місяців. Разом з тим розміри допомоги мають бути зменшені. Поліція розігнала демонстрантів після того, як маршалок сойму приобіцяв демонстрантам, що парлямент розгляне їх протест.

В соймі почалися ґенеральні дебати над державним буджетом, який на наступний рік зведено з дефіцитом в сумі 394,000,000 долярів. В буджеті значно збільщено асиґнування на військо, поліцію та адміністрацію.

ДАЛІ АРЕШТУЮТЬ ПРОТИВНИКІВ ДИКТАТУРИ.

БІЛГОРОД (Югославія). — Поліція арештувала трох лідерів сербської опозиції до диктатури короля Александра. Арештовані походять з тої частини Сербії, що була під Австрією. Вони домагалися знесення королівської диктатури та перебудови Югославії на федеративних основах.

Надзвичайний суд поспішно засудив на короткий час до вязниці лідера сербської демократичної партії, Любу Давидовича. Після відбуття кари він буде інтернований разом з іншими арештованими. Предбачається дальші арешти всіх опозиціонерів до диктатури й сторонників федеративної Югославії.

ҐІТЛЄР ПОЧАВ РЕПРЕСІЇ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Соціял-демократичну ґазету „Форвертс" сконфісковано за вміщення в ній передвиборчої відозви соціял-демократичної партії. Разом з тим вихід ґазети припинено на три дні. Одночасно забаронено майже всі політичні збори ріжних демократичних та соціялістичних партій.

Не зважаючи на заборону уряду й переслідування поліції, в Німеччині далі відбуваються місцями вуличні демонстрації ріжних політичних ґруп та кріваві сутички їх між собою. За останню добу в Берліні вбито трох противників ґітлєрівської партії. Від початку приходу до влади Ґітлєра вже вбито 20 осіб підчас суточок ріжних політичних ґруп.

БОЛЬШЕВИКИ ЗАКЛИКАЮТЬ ДІТИ БУТИ КОНФІДЕНТАМИ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Піонерская Правда" закликає комуністичну молодь у віці від 8 до 16 літ доносити владі про всіх тих, котрі будуть ухилятися від пашпортової реєстрації. Це ґазета називає почесною службою для уряду й комуністичної партії.

На зїзді комуністичної молоді Сталін виголосив промову, в якій закликав молодь пособити урядови перевести весняні засіви. Взагалі він закликав молодь помагати урядови переводити в життя всі пляни соціялістичного будівництва.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД БОЇТЬСЯ ЗАЧІПАТИ МІЖНАРОДНЮ ПОЛІТИКУ.

ПАРИЖ (Франція). — Новий премієр-міністер Даладє виголосив перед парляментом плян роботи свого уряду. Він старанно оминув усі дражливі питання міжнародньої політики, а зупинився виключно на внутрішніх французьких справах.

Палата послів більшістю голосів приняла до відома його заяву й тим одобрила новий уряд. Та не думають, що й цей уряд довго продержиться при владі, бо більшість послів стрималася від критики його лише з тактичних причин.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сиՙті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1858.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОПОМОГА БЕЗ ГРОША.

Американське громадянство говорить багато про потребу допомоги жертвам безробіття й крізи. Та на допомогу треба грошей, і то немало, а тут добути їх не легка справа. І чим далі, тим вона стає тяжчою. Приватні допомогові фонди вже майже вичерпані. Таксамо міські фонди. Незадовго в такому самому стані знайдуться теж стейтові фонди.

Реконструкційна Фінансова Корпорація позичила була 37 стейтам 145 міліонів долярів на цілі допомоги жертвам крізи й безробіття. Мала вона на цю ціль фонд з 300 міліонів. Остається ледви половина цього. Тимчасом потреби зростають з кождим днем.

Нюйорський стейтовий предсідник так званої „Емердженсі Реліф Організейшен" обчисляє, що через брак фондів у стейті Ню Йорк уже тепер не можуть дістати допомоги 500,000 родин, які на таку допомогу після всяких мірил заслугують. Навіть ті, що таку допомогу дістають, не дістають стільки, скільки повинні. Під теперішню хвилю звичайна допомога по цілих Злучених Деджавах виносить пересічно доляра на особу на тиждень, у деяких стейтах тільки пів доляра; а така допомога, як відомо, значить стільки, що повільне заголоджування.

Одною з недостач допомоги, яка йде через Реконструкційну Фінансову Корпорацію, є те, що ця допомога має форму позички. Через те багато стейтів просто не хочуть з неї користати, щоб себе набудуче не обдовжувати.

З тої причини на ближчу увагу заслугують проєкти нових законів про допомогу, які внесли Костиґен, Ла Фолет і Котинґ, а після яких уряд мав би дати за два роки 500 міліонів долярів не як позичку, а просто як ратунок Американців від голоду. 40 процентів цеї суми пішлиб у руки стейтів після числа населення, а решту задержав би федеральний уряд для допомоги в тих місцях, де потреба найбільша. Гроші мали би бути зібрані через затягнення спеціяльної позички, отже без обтяження скарбу. Крім цього уряд мав би вжити 15 міліонів долярів на ратунок „диких хлопців".

Певна річ, що й ці ухвали не полагодять усього нещастя, яке є таке велике, що і пів міліярда долярів на це замало; та всетаки певну частину лиха вони полагодять, і тому вони заслугують на ухвалення як не в цьому конґресі, то в слідуючому, що збереться на сесію в квітні.

Д-р М. Масюкевич.

АКТИВІЗМ ЯК ПЕРЕДУМОВА НАЦІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ.

(Жмуток думок).

„Народність не є неґацією, ані фікцією, не є механікою, не є ні льоґічним, ні психольоґічним, ані етнічним або якимнебудь іншим взірцем чи мертвеччиною формули, не є грою ледачої уяви та тупого серця, не є нічим готовим і замкненим, якеб далось описувати та комбінувати, — народність є позитивність і вартість життя, відкритий шлях до культури, жагуча течія любови й сили, віри й очищення, пристрасти й пестіння, правди й траґіки —яка діється під зорями споконвіку, — промінь, яким зявляється нам світова душа та кличе нас до співпраці на духовому полі цієї землі.

„Народність є тільки словом для усвідомлення життя та культури. — Народність є поняттям не мертвеччини та забуття, але — життям і надією, є поняттям не статики, але динаміки та драматичности, якого вся сила й палкість є в тому, що має для себе та для здійснення своїх снів **містерію будучини".**

(**Ф. Кс. Шальда:** Проблема народности в мистецтві, Твори, III., 3 вид. Праґа, 1918. ст. 185).

Вистарчить сьогодня порівняти невелику метропольну Анґлію з просторою Індією, Японією з Китаєм, Литву з Білорусю, зрештою навіть Чехію з Україною, або тим подібне — щоби переконатися, що сама по собі численність народу не є ще двигуном національно-політичного розвитку. **Взагалі мірка „числа" в оцінці політичної сили народу дуже часто буває зрадливою.** Наприклад, „велика" Росія в 1904—1905 рр. підлягла зовсім неславно „маленькій" Японії, немов той біблійний брутальний Ґоліят — меткому Давидови.

Поміж двома бігунами — статики й динаміки — можемо розмістити національні сили поодиноких народів відповідно до ступня їх поготівля боронитись і здобувати, започатковувати й поширювати. В індивідуальній площині, це явище виявляється в межах двох політичних типів, наскільки не брати під увагу зрозуміле істнування проміжних ухилень. Для людей одного типу метою та змістом їх життя є невпинно йти вперед і тягнути за собою інших. Другі — звичайно пасивно приймають накинене їм згори, ба навіть часто радіють, коли взагалі не мусять змагатись. Не вадить, що деколи ці останні, щоби скрити своє задоволення з пасивної ролі, — лементують „для людського ока", коли хтось їх веде або підштовхує.

Одною з найістотніших прикмет людського співжиття є постійна (особиста та гуртова) боротьба за підвищення власного й загального (духового та матеріяльного) життєвого рівня. Одні тут мають на думці власну особу, другі — свій рід, стан, клясу, партію чи певний гурток однодумців, треті — свою націю, як цілість. І годі! Поняття цілого людства, як особливої породи сотворінь з двома ногами та незначною скількістю волосся на тілі, можна справно розглядати тільки під кутом одної з вихідних підойм: одиниці, громади (напр. партії або кляси) та нації. А всеж більшість людей ці поодинокі становища сполучує та приходить до хибного висновку, немов одностайність усього „людства" справді істнує. А так виглядає шлях суспільного розвитку, як тільки поширювання розумово накреслених можливостей, а виключною метою плекання „людскости" стає щораз більше унезалежнення людської волі від природних даних.

Проте життя йде невпинно вперед, нехтуючи дуже часто всі приняті теорії розвитку й поступу, або принаймні — їх силою доконаних фактів виправляючи.

Вже часто пригадувалося з ріжних сторін, що одними шлунковими інтересами людина стало жити не може. З хвилею насичення тіла та задоволення своїх інших фізіольоґічних потреб шукає звичайно людина вже інстинктовно можливостей для активного виявлення своєї особистости. Не йде тут тільки про поширення особистого добробуту або матеріяльної цивілізації взагалі. Людина звичайно також стремить до рівночасного поглиблення й поширення духових цінностей для себе та для свого оточення.

Ця риса суспільної чинности помітна й у життю націй. Нація ніколи ще не була готовим або природньо визначеним явищем суспільного ратування, бо єство її оформлюють передусім напрямок, зміст і повага духової єдности етнічної ґрупи. А через це нема ніяких „природніх" або „історичних" прав націй: напр. одних на панування, а других — на поневолення. Ані „вибрані" нації не існують, бож кожна нація, якщо цього хоче, може бути для себе „вибраною", а, коли зуміє, то такий погляд прищепить й іншим. Тай не існують нації вартісніші або менше вартісні. Але поміж націями знайдемо більше чи менше культурні, нації рухливіщі та помаліщі, активні й пасивні, пануючі й поневолені. Бож поміж двома бігунами — активности та пасивности — можемо розложити як одиниці, так і цілі народи.

Чуємо напр. сьогодня з теренів одних націй нарікання на невистачальну вже рухливість модерних літаків або самоходів. А поруч із цим, на теренах деяких інших націй найчастіше лунають зітхання за „добрими, старими часами", коли без шкоди для одиниць було можливо триматися засади: „ти поїдеш, а я піду пішки".

Здавалось би напр., що ріжні нації складаються з **однакових** людей, що рішаючі чинники в справах їх взаємовідношення вичерпуються переважно тільки справами мови, побуту, ґеофізичних чинників і т. д. Але в дійсности між поодинокими націями існують глибокі ріжниці щодо здійснювання їх світово-суспільної ролі, якого підоймою є антитеза: активізм-пасивність. І в цій площині є схований ключ до розвязки (чи виявлення справжнього облича) всіх проблем людства та людскости.

У західній Европі в північній Америці — скрізь, де ідея „людскости" найбільш завзято й **нестерпучо** проголошується з урядових місць і устами добре плачених аґентів у всіх ділянках громадського життя, люди здебільшого з затисненими зубами й пястуками біжать навипередки та на кожному кроці з найбільшим напруженням поміж собою змагаються, — бож мають „обмаль часу". А в той же час, напр., скрізь поміж домородним населенням Орієнту, де ідея людскости, не вважаючи на жорстокі звичаї, має дуже багацько реального змісту й надто мало аґітаційного примінення (за винятком хіба Індії) — люди звичайно мають... „обмаль часу", щоби витревало змагатися, йти вперед і тягнути за собою інших.

Більше зрілі нації, як французька, анґлійська чи італійська та інші, завдячують свій націоналістичний розмах не праву „числа" або „покликаности" на першенство між сусідами, але успіхам їх свідомого змагання на всіх ділянках суспільного життя. Раптовий зріст національного розвитку дотепер звичайно започаткувався напруженою свідомою чинністю активної меншости. Італійський Піємонт у цьому відношенню є майже клясичним взірцем.

Приглядаючись перебігови національного розвитку на поодиноких теренах цілого світу, бачимо, що нації (в сучасному розумінню) так довго не мали підстав для виявлення себе, доки не витворились духові підвалини для чинного здійснювання **масової** свідомости цілоетнічної єдности.

Бож справді — де нема всенародньої спільности, суцільности та єдности — там не може повстати або розвиватись нація.

Сучасна Індія подає нам красномовний приклад того, як засадничо розєднуючі чинники гальмують та унеможливлюють національну кристалізацію. Ще сьогодня є Індія барвистою збираниною расових відмін, мов, релігій, каст і соціяльно-маєткових суперечностей. Самих мов і діялектів нараховують там приблизно 130—150. Знайдемо там не тільки хоч і ріжноманітні, всеж поміж собою споріднені, індоарійські діялекти (майже 3/4 усіх), але й яскраво відмінні говірки дравидські, хінсько-тибетські та інші. Гостра боротьба поміж буддистами й магометанами підсилюється там малим поширенням письмености та культури взагалі. Відірваність вищих каст (самий розподіл на касти є освячений релігією) і матеріяльне зубожіння найширших верств населення при нерозвинених комунікаційних засобах — сприяють тому, що **чужинці звичайно ліпше визнаються в тамошніх відносинах, ніж самі автохтони.** Магараджі зі своїми казковими скарбами й посілостями служать звичайно найпевнішим опертям для анґлійської влади в Індії, де міське населення не творить ані 10% усього населення (в Анґлії приблизно 80%). Пасивна тенденція релігійного світогляду, відданість містиці забобонів, сліпий фаталізм, а особливо — культ ідеольоґії самовідречення й т. д. — ось духові чинники, що дотепер усе засуджували наперед на вдачу кожний всенародній здвиг в Індії. В площині переважаючих місцевих нахилів до взаємної злоби й ворожнечі та загального розбрату міститься одна з головних причин політичної залежности Індії. Анґлія розпочала поширювати свої впливи там коло половини XVIII віку, а то первісно тільки шляхом „мирного" (господарського) захоплювання країни. Щойно в XIX столітті закріпила вона кольоніяльне положення Індії. І колиб не перевели там Анґлійці політично-господарського зосередження країни, то хто знає, чи знайшли би в Індії такий сприятливий ґрунт визвольні ідеї **европейського** націоналізму, котрі щойно в сучасній добі починають масово поширюватись поміж орієнтальними народами.

Індія може бути добрим прикладом того, як внутрішнє „переродження" етнічного матеріялу в національну суцільність є передумовою створення єдности нації. Не випадкове, зрештою, було відоме бідкання Р. Таґора над можливою долею Індії, — колиб Анґлійці раптово передали політичний провід до рук автохтонів. Воно свідчить з одного боку про брак віри в „своє", але з другого — також і про правдиву оцінку справжнього розвитку індійської **самовистачальности.**

(Кінець буде).

MAZEPPA

'T was after dread POLTAWA'S day,
When fortune left the royal Swede,
Around a slaughter'd army lay,
No more to combat and to bleed.
The power and glory of the war,
Faithless as their vain votaries, men,
Had pass'd to the triumphant Czar,
And Moscow's walls were safe again,
Until a day more dark and drear,
And a more memorable year,
Should give to slaughter and to shame
A mightier host and haughtier name;
A greater wreck, a deeper fall,
A shock to one—a thunderbolt to all.

Lord Byron.

МАЗЕПА

(Пробний переклад).

Було це — як я сказав —
В програний полтавський день.
Крівавий, побитий — нарід лежав
Мертвий-німий, стятий в пень,
А шведський король утікав
Без армії, на безголов,
За ним Мазепа шкандибав.
Зі Шведа цяпала кров.
Війна програна, сила і слава
Упала, упала славна Полтава,
А цар триюмфував з цеї руїни,
Страждав, загибав нарід України,
Доки не повстане, як грім з ясного неба,
Цілий народ і не пімститься, як треба.

К.

К. Ш.

ЯК ГРИЦУНЯ ЗАГІРНОГО ТРИЧІ ВИБИЛИ

(1)

Перша сповідь.

Гринуньо Загірний був малий хлопець, одначе великий збиточник. Де його не посій, там він знайшовся. В школі й церкві геть іззаду, при збитках цілком попереду. При молитві дрімав, при праці морозило його. Зате при їдженні аж піт тік із Грицуня. А їдження „плявдувало" йому: був здоровенний, як звичайно збиточники. Лиця мав червоні й повні, а на голові мав цілу стерню жовтавого волосся, розбурханого на всі сторони. Вуха великі — аж просилися, щоби їх тягнути. Учитель, хоч якої слабої волі, не міг теж побороти тієї спокуси.

Сьогодні був важний день: збиточник Гринуньо мав іти до першої сповіди. Це було найстрашніше, що він досі пережив — розсліджування власної совісти.

Мати вже раненько купила в кооперативі Гринуневи аркуш паперу й олівець ч. 1.

— Гринуню, — сказала мати, як прийшла з утрені — тепер сядь собі при столі, лицем до хреста! Осьтут маєш папір — мабуть вистарчить тобі його — а тепер добре розду- [illegible] броїв! Гарненько спиши собі, великі гріхи а також і малі, щоби все мав разом до нинішньої сповіди! Так. А тепер я лишаю тебе тут самого!

Мати перейшла до „пекарні" та робила там свою роботу. Одначе робила її багато тихіше, як звичайно, щоби не перешкоджувати Гринуневи, котрий у другій хаті справджував свою совість.

І сидить там наш Гринуньо! Поправді він лише приліпився на самім крайчику стільця! То гризе олівець, то шкробається в голову, коли прийе йому на думку якийсь „великий гріх".

Час від часу блискавкою махне рукою по столі й ніколи не даремно. За кождим разом зпоміж пальців, що обережно розхилюються, витягне одну або й більше мух. Сьогодні їм скручує лише головки — крильцят і ніжок не торкає з огляду на недалеку сповідь.

Коли так роздумує над гріхами, на чолі виступають густі каплі поту. Ріжні збитки виринули перед ним. В очах йому потемніло.

А в додатку ще той годинник, наче завзявся, переслідує його своїм: „Чекай! чекай! чекай!"

Найгірше гризла тепер Гринуня чорна кітка панотцевої кухарки. Він зловив цю кітку — й тепер тут на папері признався до того — та повісив її в комірці.

— Як ти мені, так я тобі!

Бо Гринуньо дуже любив птахи. А чорна кітка зловила його птаха тай зїла. Тому Гринуньо присягнув був собі, що не подарує їй того. Зза корча бзини заглядав потім Гринуньо. І побачив тоді, як панотцева кухарка давала курям їсти тай тоді то запримітила нещасну кітку.

...Артемкови Сусови зломив бичівно... — писав Гринуньо далі.

... Василеви Лисови розпоров два мішки збіжа...

... Мамі випив соломкою молоко з ринки.

Так списував ті збитки одні за одними.

З тією соломкою, то було щойно вчора. Він зумів так гарненько випити молоко, що грубий кожушок з молока лишився в ринці ненарушений. Мати, хоч не вірила в забобони — подумала, що то хіба якісь чари.

Коли вже дійшов до тринацятки в списуванні тих гріхів — пішло тепер помаліше. Вкінці вже більше нічого не міг пригадати собі. Перечитав увесь спис щось пять чи шість разів, щоби добре вправитися, та щоби не затятися при сповідальниці і не розсердити й так сердитого священика.

Вкінці під списком гріхів поставив свій підпис; імя та назвище.

Обід, хоч то були нині пироги, не смакував Гринуневи так добре, як звичайно. Не смів навіть глянути матері в очі, бож ось у кишені мав стверджене власним підписом, що з нього непотріб і збиточник.

— Маєш багато великих гріхів? — поспитала мати.

— Оттак по середині, — сказав Гринуньо, все ще не поглядаючи на маму.

По обіді пішов крадьки до школи, а відси разом з іншими школярями під проводом учителя до церкви.

Тут зараз почалася сповідь. Панотець сидів уже в сповідальниці, як надійшов похід „грішників". Один хлопчик за одним підходив до сповідальниці, покірний і боязкий, а віходив уже веселий і сміливий. Сповідь ішла скоро. Хлопчиська попросту повідписували гріхи та відчитували їх скоро, наче який уступ з Біблії.

Списати гріхи порадив був дітям сам панотець:

— Гріхи собі спишіть, усе гарненько, щоби нічого не забути! А коли вже висповідаєтеся, коли скажете, що жалуєте за гріхи, то побачите, як вам легко буде на душі. Це годі сказати, це можна лише відчути.

Тяжко йшло Гринуневи зі сповідю. Йому все приходили до голови „світські" думки:

„А тій красій, як попадеться мені в руки, також дам научку. Може завтра зловлю її".

Вкінці прийшла й на нього черга. Коліна тряслися йому, як припав до сповідальниці. Священик накрив уже йому голову епітрахилем, а Гринуньо все ще не починає сповідатися. Шукає, нишпорить по кишенях — за списом гріхів.

Священик нетерпеливиться:

— Що з тобою, хлопче, починай!

Гринуньо, червоний на лиці, далі нишпорить по кищенях, шукає в хустинці від носа, а вкінці каже:

— Я загубив мої гріхи!

— Ах, ти загубив спис!

І вибачливий панотець висповідав Гринуня так, що завдавав йому питання — піддавав гріхи — чи таким або сяким не згрішив.

Насамперед вийшов на верх цей гріх із кіткою, потім мішки зі збіжем і так далі. Нічого не дав панотець забути Гринуневи.

Як сповідь скінчилася, Гринуньо чекав якось сміливо, що то дальше робитиме священик. Кричати на нього чейже не буде, бож це церква, за вуха певно також не буде тягнути, бо сповідальниця з кратками. Так, що сповідальник має кратки, це Гринуневи дуже сподобалося.

Панотець якось не був дуже злий. Щодо тієї справи з кіткою, то спитався:

— А ти мучив це сотворіння?

— Ні. Оттак трохи повісив.

Як виходив з церкви, було йому так легонько на душі. Аж підскочив.

Та як переходив попри парохію — схопили його чиїсь руки за обшівку. Потягли його до комірки. Там схопили поліно.

— Отже то ти був той мучитель!? Ти доїхав моїй чорній кітці! — кричала кухарка, тай поліном, поліном!

— А маєш! а маєш!

Гринуньо ревів, що аж кури в курнику пополошив: одна за одною вилітали відтіля на подвіря.

— Я вже більше не буду! вже більше не буду!

Так то панотцева кухарка ще додатково пробудила в Гринуня жаль за гріхи.

Вкінці кинула поліно на купу до інших, а Грицуня зі шопи. Коли Гринуньо підвівся, щоби дати ногам знати, почувся з низького даху глумливий мявкіт красої кітки. Та Гринуньо біг, не думав про вішання.

Як кухарка довідалася про цю його пригоду з чорною кіткою.

Гринуньо вже й давніше нераз призовав кухарку старою чарівницею.

Тепер міг присягнути на це. Таж це напевно були чари!

Як Гринуньо прийшов додому, чекала вже мати перед дверима. Руки заложила ззаду, наче сховала там щось такого, що не кожен потребував бачити.

(Далі буде).

В редакції.

— Я просив вас написати на історичні теми, а ви написали несотворені речі.

— То... хаос до сотворення світа.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОФАЛО, Н. Й.

Відповідь на прилюдний запит.

Підписані подають у відповіди на прилюдний запит у „Свободі" з 30 січня, що в Бофало істнує від 2 і пів року Українсько-Американський Горожанський Клюб (Ukr. Amer. Club), а ми є того Клюбу урядниками.

Клюб цей є відомий нашому загалови в Бофало. Багато наших безробітних дістали роботу при помочі клюбу. Він бере завжди діяльну участь у кождій народній роботі. Він віддав думку взяти участь у святкуванню столітнього ювилею міста з боку Українців, брав участь у святі Вашингтона, бере, де може, Українців в оборону й інформує Американців про положення рідного краю. Клюб числить 50 членів.

До польських ґазет наші члени не дописують, до польських товариств не належать і до польського костела не ходять. І коли в польській ґазеті була згадка про русинський клюб, то це до нас не відноситься, бо ні наш уряд ні члени з Поляками не кумаються і з ними не мають нічого спільного.

За Українсько - Американський Горожанський Клюб:

Олекса Коваль, предс.;
Іван Сидорович, секр.;
Максим Левицький, кас.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річний звіт 11-го відділу О.Д.В.У.

Від початку свого істнування 11-тий від. О.Д.В.У. завсіди здає звіт зі своєї праці, яку веде в користь Української Військової Організації, а тим самим в користь українського народу.

Тому, що загал українського громадянства симпатизує з нами і складає на наші руки свої жертви, уважаємо нашим обовязком здати річний фінансовий звіт.

(Зі звіту подаємо тільки загальні суми. — **Ред.**).

З 1931 р. осталося $258.13.

Разом з приходом в 1932 р. було загального приходу $1,003.28.

Розходи виносили $911.87, себто висилка до краю на боротьбу й інші ціли.

Осталося в касі на 1933 рік $91.41.

Управа 11-го від. О.Д.В.У. за 1932 рік: Василь Дроботій, голова; Олекса Луців, касієр; Павло Ленчук, секретар рекордовий; Мирон Сітницький, секретар фінансовий; Контрольна Комісія: Іван Готра, Константин Миронюк, Микита Гирич.

Відділ 11-тий певний, що наша іміграція і в 1933 р. не буде байдужною до нашої Батьківщини, і кождий з нас, чим зможе допоможе будувати підложе самостійности України. Бо тільки безупинна праця і посвята вирвуть нас з неволі.

Управа 11-го від. О.Д.В.У. на 1933 рік є така:

Василь Дроботій, голова; **Марія Лехицька**, містоголова; **Яків Гутак**, касієр; **Стефанія Перестюківна**, секретарка рекордова; **Мирон Сітницький**, секретар фінансовий; Контрольна Комісія: **Я. Пик, В. Найдан, С. Милик**; Мировий Суд: **А. Куцик, К. Миронюк, М. Бойчук.**

ДІТРОЙТ, МІШ.

Враження з побуту генерала Сікевича.

Дітройтські Українці мали перші нагоду повітати на американській землі Шановного Гостя, генерала Володимира Сікевича, що, обїхавши з відчитами Канаду, прибув до нас на самий український Новий Рік.

Ген. Сікевича ніхто до нас не вислав. Він не репрезентує ніякої партії чи групи. А прибув до Українців у Злучених Державах з власної ініціятиви, щоби відвідати своїх братів та приглянутися, як вони жиють, та поділитися з ними своїми думками.

А ген. Сікевич має про що розказувати. Він був увесь час світової війни, а потім підчас революції, а ще пізніше підчас будівництва української держави живим учасником тих усіх подій. Він організував у своїх рядах проти ворогів України, українізував армію, а пізнійше то брав участь ще й у дипльоматичній службі, будучи представником Української Народньої Республики на Угорщину.

Ген. Сікевич має багато цікавого матеріялу. В Дітройт дав 7 викладів, і всі вони були дуже цікаві. Вони змальовують нам живими красками нашу боротьбу за визволення, переповідають наші помилки та вказують на те, що нам робити, щоби добитися своєї держави.

Не буду розписуватися над подробицями тих рефератів, бо я певний, що наші громади запросять до себе ген. Сікевича й дадуть нашому громадянству нагоду почути ті всі думки з першого жерела. А дотого й нема місця в газеті, щоби те все передати.

Скажу тільки, що ген. Сікевич є не тільки добрим козаком-воїном, але і знаменитим промовцем і учителем. Він зумів завоювати серця всіх Українців у Дітройті, а в нас є люди ріжних партій і ріжних релігійних переконань. Ген. Сікевичеви ставили теж ріжні запити, свої люди і вороги, але він відповідав на все зі скорістю блискавки і завжди влучно й мудро. Його відповідами ніхто не ображався. Кождий виносив з них якусь науку.

Всі реферати ген. Сікевича відбулися у найбільшім спокою і серед святочного настрою.

Коли так буде з рефератами ген. Сікевича по інших місцевостях, то його приїзд причиниться до нашого обєднання і згоди, якої нам так треба.

Разом з викладами були получені концерти Українського Хору ім. Лисенка. Хор пописався дуже добре. Співав народні пісні, колядки і щедрівки. Отой спів настроював слухачів дуже гарно й за те належиться йому і дірігентови, о. Евгенови Королишинови, щира подяка. Треба також подякувати комітетови, котрий занявся викладами і концертом, та гром. Романчукови і його дружині, що примістили Шановного Гостя у себе.

Дітройтська громада зібрала між собою, скільки було можливе на теперішні злі часи, щоби уможливити ген. Сікевичеви виїзд до другого міста. І думаємо, що й наші українські громади поступлять у такий самий спосіб.

Михайло Присташ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

У відповідь критикови з „Народної Волі".

В 8. числі „Народньої Волі" за підписом „Глядач" поміщено допис про українське життя у Филаделфії.

Між безконечно попутаними справами „Глядач" згадує про відчит Рені Смита і пише: „А потім дають запити: „котра партія найліпша і до котрої вони мають належати". А питав про се меценас. Виходить, що отой меценас питав Англійця, до якої української партії він повинен належати.

Так пише „Народна Воля". На ділі так не було. „Меценас" не ставив такого питання Смитови, а питав його за щось іншого. Питання звучало так: „Пане Сміт, потім, як ви провідали про відносини на Західній Україні і знаєте, серед яких обставин наше політичне життя там знаходиться, яку українську партію ви, як чужинець, у своє прихильно настроєний до Українців, попиралиб?" („what Ukrainian party would you favor").

Питання се було тому поставлене, бо в своїй бесіді Смит згадував, що він у Галичині між іншими відвідував митрополита Шептицького і митрополит говорив йому, що він радить Українцям в Америці помагати неполітичним інституціям, як Кооперативам, Просвітам, Захоронкам, Рідній Школі і т. д., і радив помагати УВО. У своїм відчиті лектор (мр. Смит) також прилучується до сеї ради. Мені розходилось знати його погляди і його відношення до легальних українських партій на Західній Україні.

Смит відповів, що він є „лейборист" і належав би до тої партії, яка стоїть найближче до „лейбор партії". І дальше повторяв слова митрополита.

Ще було таке питання: Якщо Українці будуть помагати тільки неполітичним інституціям, то в який спосіб, на думку Рені Смита, вони можуть добути для себе волю?

Мої запити й відповіди п. Смита осягнули ціль, яку я собі поставив. Присутні зрозуміли, що п. Рені Смит вважає українське питання під Польською внутрішньою справою Польщі, і що по його думці Українці повинні іти шляхом угодовців. Слухачі відчули, що п. Смит трактує Українців як якусь партію, а не націю.

Меценас.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Українсько - Американський Демократичний Клюб.

Дня 27. січня відбулися річні збори Укр. Ам. Горожанського Клюбу, на яких змінено назву Клюбу на Українсько-Американський Демократичний Клюб.

Вибрано теж новий уряд на 1933 рік: Василь Левчик, лідер, що має вразі потреби репрезентувати Клюб в повіті й стейті, Михайло Ґаліновичь, предсідатель, а заступник Іван Киценюк; Петро Пілат, фінансовий, а Іван Клок рекордовий секретар; Василь Вовчко, касієр; Константин Пілат, Яцько Лещак і Стефан Могила, контрольори. Представником до Українського Народного Дому і Українського Парку вибрано гром. Василя Кардаша.

Треба піднести, що гром. Ґаліновича вибрано предсідателем через акламацію. Займає він той уряд уже третім наворотом, та тішиться загальною симпатією, бо щиро й чесно працює.

Іван Клок, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Чи йде до кращого?

В „Свободі" з 24. січня помістив п. Гасій згадку про 245 відділ У. Н. Союза, в якій згадує за давні сварки та за те, що минуло. Коли минуло, то нема потреби видвигати, а як згадується, то в такім випадку потреба не тільки згадати за сварки, але й за те, хто зміняв фронти і давав причини до таких непорозумінь.

Колиж дається признання людям за працю, то треба поступати справедливо, принаймні супроти тих, котрі вже в гробі. І треба знати історію відділу. А хто її знає, цей знає і те, що організаторами відділу були: покійний Іван Паславський, а даллі п. Павло Стадник, головний радний У. Н. Союза, й громадяни П. Черкас, Шумський і Сопко. Відділ зорганізовано в 1909 р., а першим предсідателем був гром. Черкас. Знову гром. Кушнір, котрий без сумніву вложив добру працю у відділ, вступив до нього в 1911 р. Він положив багато праці разом з громадянами Стадником і Паславським в 1915 р., коли перепроваджувано реформу і йому належиться подяка, що задержав відділ. Так виглядає дійсна правда.

А коли п. Гасій пише, що йде до кращого, то це правда, але не у всім. Бо як це погодити з тим, що п. Гасій брав участь у вічу, на якім реферував большевицький агітатор, М. Тарнавський з Ню Йорку, що накидався на всі наші організації й часописи і на всіх наших діячів, а ані словом не згадав за терпіння українського народу під большевиками. Як міг п. Гасій, секретар відділу У. Н. Союза, на тім вічу дякувати московському работі за його реферат? І як це могло бути, що п. Гасій міг так гарно погодитися з московським агентом, що той агент аж йому публично дякував?

Не йде до ліпшого, коли п. Гасій і підніжок Москви стискають собі по вічу сердечно руки! Щодо цього, то йде до гіршого. Але на щастя наш відділ не має з такою роботою нічого спільного. З того боку то дійсно йде до ліпшого.

Член 245 відділу.

ВІДОЗВА

РАТУЙМО ЛЕМКІВЩИНУ!

Від 8 літ працює у Сяноці Гружок „Рідної Школи". Зразу занимався він головно збіранням фондів для „Рідної Школи". Від 4 літ розвиває наш Гружок також широку діяльність в области національного виховання молоді. Ми почали виховувати нове свідоме українське покоління. Через 3 роки удержували ми власним коштом 3 діточі садки. Значіння садків є велике, бо це є рідна діточа школа в часі хвиль.

В 1933 р. хочемо оснувати 10 таких садків у сяніцькому, коросненському, горлицькому і грибівському повіті. Кождий садок коштувати буде 250 зол. Потребуємо отже на сю ціль 2,500 золотих, себто коло 300 долярів. На Лемківщині цих фондів не зберемо, бо вона зовсім убога; ціни на худобу зовсім низькі, зарібків нема, еміграція спинена, тож Лемки жиють у злиднях. Однак тутешні Лемки чимраз більше горнуться до „Рідної Школи", до освіти, бажають освіти для себе і своїх дітей.

Громадяни Завадки Мороховської просять нас, щоби ми оснували для їх дітей приватну українську школу, бо там ніколи не було і досі нема школи, тож нарід пропадає у темноті. Ми не маємо на це фондів. Таких шкіл треба на Лемківщині, а саме треба у сяніцькому повіті оснувати кілька. Є тут школи по громадах, але вони чужі, польські.

Просимо Вас — зібрати між знакомими в Америці квоту бодай 50 долярів на діточі садки, українські приватні школи й освітну діяльність та переслати на адресу:

Dr. Stefan Wanczyckyj,
Sanok, Poland.

Приймість від нас щирий привіт з рідної землі.

Беріться до праці, бо колись буде запізно.

Гаразд!

Д-р **Степан Ванчицький**, в. р., голова;
Мр. **Омелян Мацілинський**, в. р., секретар.

ДВА МУЗЕЇ ВИЗВОЛЕННЯ

(„Мусеум Паматніку Освобозені" — „Музей визвольної боротьби України".)

(Допис з Праги).

Хто коли-небудь бачив, як кождий французький демократ і республиканець зі стриманим віддихом схиляє в зворушенню чоло перед домовиною диктатора й цісаря Наполеона в парижському Музею Інвалідів, той зрозуміє, чому чеські відвідувачі з такою своєрідною „побожністю" звичайно переступають поріг празького музею національної революції.

Гармати „на відпочинку" витають відвідувача перед входом: там у Парижі й тут у Празі. Хібаж є можливий музей національної перемоги без побідних гармат? Присутність оцих мовчазних свідків днів геройства та жертв не ображує навіть переважно пацифістично почуваючих сучасних співучасників перемоги в останній війні. ...„Так казали закони" — і добре, що все це було, навіть оці гармати та все дальше — блискають невисловлені думки в очах спілглядачів.

Музей Інвалідів має, крім памяток про Наполеона, про діячів революції і т. п., ще величезні збірки свідоцтв про зиски здобувців. Чогось подібного у празькому музеї годі знайти. Прага має „тільки" достойний памятник своїй народній справі підчас останньої світової війни, але ця спадщина в дійсности буде для нащадків цінніщою, ніж уся військова здобич народів старих і заможних. Чехи поставили справді величний памятник: передусім для вшанування свого національного активізму на чужині, що в бурхливих часах робив „ческу справу" однаково скрізь: у Франції, Італії, Сербії, Україні, Росії, Америці, Англії, на Зеленому Клині, на Сибірі й у Японії — та не менше на рідній землі. Є це музей народнього спротиву супроти гнобителів (недаремно первісна назва була „Паматнік Одбоє"!), а головно — революційного походу чехословацьких леґіонів. Око мистця паризькі „Інваліди" полонитимуть безперечно більше, але до серця й розуму людини, що хоче свободи для свого народу — празькі збірки полотен, друків, прапорів, мап, світлин, ріжних виробів та подібного промовлятимуть, зрозуміло, найбільше.

Для члена нації, досі поневоленої, цей музей може являти світла подекуди місцем студій техніки визвольної акції. Дещо повчає, як не треба робити, але зібрано там дуже багацько даних про факти, справи й події, без яких визволення нації обійтися не зможе.

І для українського ока цей чеський музей дає дуже багацько.

Колись доля чехословацьких леґіонів первісно гартувалась на Україні. Київ, Зборів, Бахмач, знов і знов Київ, Полонне, Пирятин — з іншими для нас, Українців, дуже вимовними символами, оживають в спогадах у стінах цього музею. Є там значний кусень революційної Наддніпрянщини з тодішньою вільною недолею.

І дечого навчитись, особливо молодші земляки наші, можуть в цьому музею.

Переважну частину музейних збірок привезли чехословацькі леґіонарі з Росії, України, Франції та Італії. Первісно ці памятки були розміщені по цілій Празі. Були це передусім: великий архів (120 скринь), коло 12 тисяч властивих музейних предметів (відокремлено понад 1,700 памяток зі спадщини ген. Штефаніка — Словака), понад 2,000 образів і малюнків, 40 тисяч фотографічних неґативів, діяпозитиви, історичні фільми й т. д. В 1929 р. все це було врочисто інстальоване в „Паматніку Освобозені" на вершку дільниці — Жіжков. Музей має повагу наукової інституції. Величезний архів (військовий та народнього визволення) належить до складу цієї установи. Директором є від початку письменник і генерал Руд. Медек. Має музей вже й кілька десятків своїх публікацій, що зясовують окремі сторінки створення чехословацької державности. Для відвідувачів орієнтацію полекшує спеціяльна брошурка, що подає загальний огляд музею.

Організаційна схема музею досить проста. Пять саль примежу малюють образ подій від 1914 р. до весни 1918 р. Для нас з них найцікавіші відділи 3. („Зборів") і 4. („На Україні") в IV. салі та 1. відділ („Бахмач") в V. салі. І в інших відділах є чимало спогадів з України. На першому поверсі в шістьох салях розгортається м. ін. перед чіядачем бій чехословацьких леґіонів з Совітами та їх поворот на батьківщину. Отже р.р. 1918—1920. Назагал музей подає пять етапів хронольоґічного поступу „ческої справи" аж до здійснення чехословацької держави.

Почесне місце серед збірок займають памятки з діяльности тайної революційної організації („Мафії"), що під кермою проф. Масарика причинилась до створення єдиного національного проводу. Глядач знайде там цікаві листи, шифри, конспіративні ключі, тайні накази й подібне.

Розвеселення спілглядачів викликає звичайний подруковані папірець — заклик „московських славянофілів" у справі „автономної Чехії" в складі Росії". Є там м. ін. і такі: ...„Чехи ціле тисячеліття чекали обєднання в одну велику Славію під головуванням Росії. ...опершись в Чехії, цьому серці Европи, Росія стане першою в світі державою на суходолі, подібно, як Англія є володаркою морей". ...Створення відокремленого чеського королівства... **таке королівство, позбавлене виходу до моря й відділене політичним кордоном од Росії, буде могилою для чеського народу**"... (підкреслення оригіналу).

Коментарі для пояснення причини розвеселення наших чеських спілглядачів злишні. Шкода часу!

Збірки музею є справді імпонуючі. На кожному кроці помітні сліди дбайливих рук патріотичних впорядчиків.

Нараз усе оглянути неможливо. Треба дещо й пережити, відновляючи в уяві колись так близькі події.

Одна дрібничка промовляє чимало до Українця. Є в музею кілька примірників колишнього чеського часопису „Чехослован" (головно з 1914 р.), який **виходив у нашому Києві** та писав великими літерами, що є „**єдиним чеським часописом в Европі, який вільно голосить щирі почування і стремління всіх Чехів**"...

Було так колись на українській землі!

А сьогодні „Музей визвольної боротьби України" має притулок у чеській Празі...

* * *

Що правда, український музей визвольної боротьби України виглядає, мовляв, як і сама та боротьба писала. Найважніше та найістотніше залишилось дотепер недоговореним, недокінченим. Покищо переважають фрагменти, надії, підготовчі кроки. Не має музей ні будов, ні просторих саль, ні відділів. Ані мовчазних гармат не має та ніколи на чужині й не матиме. Але має наш музей над собою стріху та забезпеченого доброзичливим господарем незалежність щодо власництва збірок. Має музей також віддані справі свого директора — проф. Дм. Антоновича, який уболіває над долею за браком місця нерозпакованих скринь з цінними історичними памятками.

Про новинки музею визвольної боротьби України нераз наша преса писала.

Якщо наше визволення не розвивається в межах потреб „музейної доцільности" — то можемо тільки радіти.

Але збереження памяток з трагічних днів — останків нашої державности, є справою цілого сучасного покоління. Отже варто зачепляти сумління земляків і в цій справі. Тай про інші українські музейні збірки в Празі (і взагалі на чужині) варто частіше згадувати. Всі вони також можуть стати одним з місць вивчення техніки нашого визвольного руху — в його дотеперішніх виявах.

І коли повоєнне покоління, що не пережило безпосередньо українського зриву 1917—1920 р.р., пізнаватиме з таких музейних збірок, як треба нам далі робити — буде добре.

А якщо й учитиметься з цих наших збірок, як **не слід повторювати похибки** — буде ще ліпше!

Марко Гарт.

„UKRAINE'S CRY."

Down in a valley far and deep
Lays Ukraine in a miserable sleep.
Yet so lonely, and with sorrow too,
Comes her cry and plead to you,
For us to raise her from that fire
And bring her freedom our desire.
We can't forget our brothers dear
Who to us should be so near.
And yet they die in bloodshed pain
To bring us freedom once again.
Now we must prove our lasting power
To bring them all that happy hour,
For we must fight and bring success
And to our country long happiness
For to our parents this will bring joy
And yet to every Ukrainian girl and boy.
Now I must close my plead to you
And with the strongest something well do.

PETER SANDUSKY.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАГЛИЙ СУД.

(21)

Промова д-р К. Паньківського.

Панове судді! Мої попередники звернули увагу на річи загального характеру.

Я зверну увагу на подробиці, які відносяться до підсудного Данилишина.

Д-р Шухевич сказав, що Данилишин не признався до нападу, але цього заперечити не дасться.

Зверну свою увагу на два моменти: на напад і намагане вбивство.

У тому акт обвинувачення не має рації.

Д-р Шухевич вказав на спеціяльні обставини, на психічний настрій тих двох хлопців, на напняття нервів, яке тоді мусіло бути, говорив про інстинкт самозбереження.

Чи можна приняти факт, що один і другий віддали стріли пляново, чи можна приняти намір убити?

Пригадаю момент на стації в Глинній Наварії. Напад відбувався в Городку. Обидва приходять серед темної ночі у голоді й холоді, щоби дійти до якогось місця, деб спокійно відпочали.

Перевтома фізична і психічна! Доходять до стації і здається, що блиснула надія. В тім стає перед ними перешкода. В тій хвилі, коли рука одного, чи другого сягала по зброю, то не був замах на життя поліціянта. Втікачам ходило про те, щоби перешкоду цю усунути. Не було ані часу, ані змоги ціляти. Це все відноситься і до Розвадова.

По дальших 6-ох годинах приходять до Розвадова. Знову стає на дорозі перешкода.

Знову хвиля, в котрій думали, що є перешкода віддалитися від Городка.

Данилишин стріляв пару разів, але не ціляв. Не звертав свого револьвера до Бовдура. Ані в Наварії, ані в Розвадові не було думки вбити. Виключною й одинокою цілю було настрашити в цілі самозбереження.

Хвиля погоні: З одної і другої сторони бігли маси людей. Сам свідок, секретар Бовдур, на запит, як він уявляв собі стрілянину підсудних, сказав, що це було відстрілювання. Те, що стріли трафили — ніяк не може бути арґументом.

Прошу докладно звернути увагу на моменти, які можуть облекшити кару, а це: на мотиви і на характер справи.

Про це не буду говорити, бо вже мої передбесідники це зробили.

Зверну увагу, що мотиви обвинувачених були ідейні.

Такої самопосвяти й ідейности, як у підсудного Данилишина, панове судді ще не бачили і не скоро побачать.

Коли прийдете до осудження тої справи — зверніть увагу, що справи постерункового Слугоцького й Андрухова не можна трактувати, як намагане вбивство.

В цій справі прошу о уневиннюючий вирок.

Промова д-ра Льва Ганкевича.

Високий Наглий Суде!

Для мого клієнта Жураківського розправа не дала нічого; вона була для нього мачухою. Ні один свідок його не обтяжив, а мій одинокий внесок на покликання д-ра Бірна відкинув Високий Трибунал. Якби не його зізнання, не булоби відомо, чи Жураківський був у Городку, не було би відомо, чи він взагалі існує на світі. Прегарно схарактеризував його якийсь журналіст з тутешньої лави журналістів словами: „на лаві підсудних Жураківський сидить як якась сіра постать; з заложеними руками й непритомними очима дивиться у вікно". Я не міг би його краще схарактеризувати; виручив мене цей журналіст.

Мимохіть пригадується мені сцена з цієї самої салі з перед кількох літ. Був це відомий процес комуністів т. зв. святоюрський. На лаві підсудних на самім переді сидів звичайний огородник, що також скінчив 2 чи 3 народні кляси ще в царському Королівстві, а на другому кінці студент політехніки, син великого нафтового промисловця з Борислава, хлопець великої інтеліґенції. Перший називався Круліковський, другий Мошоро. Останнього боронив незабутній наш провідник, меценас д-р Михайло Ґрек. В одному моменті звернувся він до суду й, показуючи на тих двох обвинувачених, сказав: „тут маєте звичайного робітника і рівночасно духового великана Круліковського, а тут інтеліґента; чиж можна їх разом порівняти й поставити"? І суд Мошора звільнив. А тепер маєте Данилишина й Жураківського. Шевський челядник і студент з 7-ої кляси ґімназії. Чи бачите, Високий Суде, ту великанську скалю, яка відділює того шевського термінатора від цього студента?

Хтось назвав цей процес „спльотем траґізму". Дуже вірно. Де нема тут траґізму? Молоді хлопці, що починають акцію, з якою не годиться частина їхнього власного громадянства, яку осуджує польське громадянство. Їх уважають за бандитів, їх судять і їх чекають шибениці. Цей траґізм мої передбесідники товариші вже старалися пояснювати. З соціольоґічного і психольоґічного становища пояснював проф. Старосольський. Широке історичне тло кинув товариш Марітчак, а я ще спробую підійти до нього з хемічного становища. Мені здається, що тут маємо до діла із свого роду хемічним процесом. Нації є також свого роду орґанічними тілами, з яких деякі підпадають на деякий час повній мертвоті й у них нема ніякого хемічного процесу. Так може тревати і довгий період часу, аж несподівано в тих наче мертвих тілах починається хемічний могутній процес, який ґіґантними кроками летить вперед. Таким орґанічним тілом може була й наша нація, яка в часі, коли інші нації вступали вже в широке горожанське життя, ще переживала періоди чи то козацьких оселедців, чи сентиментальної романтики. І коли ви, Поляки, переживали свою судьбу десятками літ, може на нас впало тепер те саме переживати в тижнях і днях.

А може тут щось і з ґеольоґії? І так, як глибокою скалою переховуються сотні літ пребогаті поклади нафти й щойно якийсь вертільник щасливим верченням видобуває їх на верх, можливо, що й у нас тим вертільникам Петлюрам, чи Грушевським по десятках літ удалося довертіти цей незвичайний вибух народньої енерґії. І може цей вибух є незрозумілий не тільки для вас, польського громадянства, але може й для нас; може і ми є під тією непереможною галюцинацією, про яку ви тут чули з уст Мотики, а яку ви навіть тут заапробували. Не треба шукати анальоґії польського, ірляндського, чи якогось іншого революційного руху. Український революційний рух є самостійний і пливе він незнаними нам ще сьогодні руслом. Чи можете собі представити, Високий Суде, ту галюцинацію українського населення, коли воно збудилося дня 1-го лист. 1918 р. і на ратушевій вежі у Львові побачило жовто-блакитній прапор?...

А тепер приступаю до Городка.

Акт обвинувачення закидує Жураківському, що він узброєний брав участь у нападі на почту. Чи справді Жураківський був узброєний? Формально так, мав револьвер, але чи зґодиться зімною Високий Суд, який чотири дні приглядався Жураківському, що байдужною річю є, що мав Жураківський в руці — револьвер чи пипку до ссання. Жураківський не вміє стріляти, не вміє обходитися з револьвером; чи можна про нього сказати, що він узброєний брав участь у нападі? Але сказав п. прокуратор, що вони мали приказ мордувати і стріляти. Твердження п. прокуратора нічим не підтримане, а навпаки, розправа виказала, що так не було. Свідок Станкевич зізнав, що коли впав до нього один з напасників, то ані не стріляв, ані не мордував, а тільки крикнув: „Падній" і він упав. Свідок Тома Томків, що сидів при почтовім віконці, зізнав, що коли впали до покою, крикнули: „полуж сен" і він поклався. Розправа виказала, що на тім коридорі лежав ще один незнаний мущина... Може стидно признатися Жураківському...

П. прокуратор сказав, що Жураківський дуже ограничувався в своїх зізнаннях. Пане Прокураторе (тут промовець звертається до прокуратора): я бажаю вам з цілого серця, щоби всі майбутні ваші клієнти в своїх зізнаннях так „ограничувалися", а виповнення вашого тяжкого і відповідального становища буде дуже улекшене.

А тепер ще кілька слів про особу Жураківського. Син залізничного робітника, крайного нуждаря, йде до сонця, до ґімназії, і доходить аж до 7-мої кл. ґімназії. Вчиться добре й любить науку. Аж одного дня каже йому батько, що дальше до школи не піде, бо нема за що; і він не пропадає; береться за тяжку фізичну працю, працює в млині як робітник за нужденну винагороду. Але нещастя ніколи не йде само... Вмирає батько, вмирає мати; остається він і дві незабезпечені сестри. Заробіток у млині не вистарчає, він закладає склепик у Пасічній, і тягнуть тяжке ярмо життя. Але приходить нове нещастя: слабий орґанізм Жураківського, може наслідком тяжкої роботи в млині, набрав страшної серцевої хороби. Він лічиться у лікаря Каси Хорих. І може цей йому сказав, що хороба невилічима. І тут може наступив якийсь психічний перелім того хорого; але доброго хлопця, і в його серці повстає непоборна думка ще чимсь перед смертю прислужитися своїй нації. І він вступає до революційної орґанізації.

І тут не можу одного замовчати. Перед двома днями в тій салі на лавах оборонців покотилися сльози. Ми переживали тяжкий траґічний момент. Цей момент ушанувала польська преса і я вважаю моїм обовязком тут це з цілими признання льояльно підкреслити. Але вже нині появилася статейка в одному дневнику (тут оборонець відчитує з „Купера Львовського"), де написано:

To też z największem zdumieniem słuchano słów parocha grecko-katolickiego, który w obliczu Trybunału odważył się gloryfikować zbrodniarzy. Nie wierzymy, aby człowiek, noszący suknię duchowną, mógł robić to szczrze.

Chodziło o co innego. Paroch ruski miał za zadanie wywołać współczucie dla oskarżonych choćby nawet zapomocą bluźnierstwa, którego użył w czasie swoich zeznań. Przy tej sposobności zainscenizowano dalszy ciąg tej tragicznej komedji zapomocą szlochu jednego z oskarżonych.

Komedja pozostała jednak komedją. Łzy w oczach Danyłyshyna mogą być ostrzeżeniem dla tych, których będie się chciało w podziemiach O. U. N. zmusić znowu kiedyś do krwawych występów.

Цей чоловік не приніс чести польським журналістам.

Пішов Жураківський до революційної орґанізації, а коли ця зажадала від нього співпраці, він не міг опертися і кинув все, і кинув дві нещасні свої сестри, що плачуть там сьогодні в тім маленькім склепику, щоби, по його думці, як найкраще прислужитися своїй нації.

Високий Суде! Новий закон впровадив багато доброго й дав Судови велику силу при оцінюванні вини чоловіка. Я з повним спокоєм віддаю судьбу Жураківського в ваші руки, бо вірю, що скористаєте з цього нового закону і принόровите всі злагіднюючі обставини.

Останній день розправи.
Остання дія.

Шість днів незвичайного напруження нервів пережили ті, що прислухувалися розправі.

Такого процесу ще дотепер не було.

З одної сторони сама постава підсудних, з другої понура стать Мотики.

А врешті повторена подія з р. 1863, яку представив автор „Верней жекі", де то польські селяни виловлювали своїх повстанців. Сцена подібна, але джерела відмінні.

Все те надало цій розправі спеціяльного характеру. Можна твердити, що пресові звідомлення польської преси може ніколи не були, поза малими виїмками (Експрес і Поранна), так безсторонніми, кя тепер. Всі були під враженням деяких незатертих моментів розправи. Сьогодня остання дія. Ще одна промова, ще один удар в підвалини акту обжаловання і доля чотирох хлопців здана на ласку й неласку грізного засуду.

Підсудні знають, що сьогодня відкриють їм останню карту. Ввійшли, спокійно всміхаються і кланяються знакомим. Що однак переживають, того ніхто не вичитав би на їх лицях.

В год. 9.05 увійшов трибунал. Предсідник дає голос останньому оборонцеви д-рови Глушкевичеви.

(Дальше буде)

The Sport Whirl.

YONKERS, N. Y.

A New Ukrainian Athletic Club Organized.

Two months ago the young Ukrainian-Americans in Yonkers, N. Y., organized an athletic club, Branch 7, of the Ukrainian Athletic Association of America, whose headquarters is in New York City.

Jeanne Fetzko, Mary Kobialka, Andrew Fetkiw and Joseph Scrobalo were elected sports leaders for the year 1933, and other officers chosen were as follows: Basil Mandzi, president; Michael Makar, vice-president; Julia Schurko, secretary; Mary Mazur, assistant secretary; Josephine Shutowich, financial secretary; Michael Sakala, treasurer; Mary Shumansky, assistant treasurer; Philip Harasymiw, drill commander; and the Misses Martha Fetzko and Julia Schurko and Joseph Stasiak, press committee.

The club started with fifty members and up to the present there are close to one hundred members. Every Monday evening a social is held at the club rooms, 29 Jackson Street, where the members dance, play cards and discuss plans for the future.

Athletics are the main interest of the club. A girls' basketball team has been chosen and a tennis and swimming team is being considered.

The organization greatly apreciates the help and cooperation given and the interest shown by Mr. S. Jarema and Mr. Draginda, of New York City, who came to Yonkers and helped organize this branch.

Press Committee.

—o—

ASTORIA, N. Y.

Efforts to Organize a Social and Athletic Club.

The idea of organizing Ukrainian Social and Athletic Clubs which appeared in the "Svoboda" last week, has been seized by the young folks of Astoria with startling rapidity. Already a meeting has been called for the organizing of this club. Sooner or later, we young folks must take the place of our parents in the Ukrainian National Association, so why not begin now to become acquainted with the formalities of an organization? I urge the young folks over fourteen years of age to get a club started in their vicinity. The sooner a club is formed the quicker it will fall into stride. After the Astoria club has gotten into swing with regular meetings social and athletic activities, I can picture the young folks who haven't started a club in their own district envying us. So why don't you, young folk of other sections, begin the same type of organization? If, perhaps, enough of these organizations are formed, we might start a Ukrainian League between Ukrainian athletic teams such as basketball and baseball.

Why must our young folks go to other basketball and baseball game when by forming a Ukrainian Social and Athletic Club they can get all the enjoyment they desire? We can have a basketball game followed by a dance as many other clubs are doing now and charge admission so as to increase the treasury which benefits the club.

So come on, you Ukrainian young folks, let us show other nationalities and our parents that the Ukrainian people can have enjoyment and recreation by a well formed and developed club.

I would like the young folks of other sections to send or telephone me any ideas that will be helpful towards the development of these clubs.

Nicholas Wasylik,
23-57 31st. Drive,
Astoria, L. I. C., N. Y.

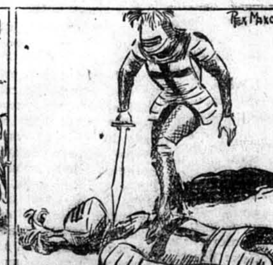
ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

(62)

Напів приголомшений, але дуже подражнений, сер Малюд зі всією силою кинувся на Блейка. Він почав наступати так шалено, що з меча сипались іскри, як при ударі кресала об камінь. Бій точився недалеко від льожі князя й Ґвінальда все добре бачила. Нарешті Малюд розігнався для рішучого удару. Всі були певні, що тепер сер Джеймс упаде трупом... Та сталося несподіване. Меч сера Малюда з дзенькотом покотився по землі, бо Блейк вибив його з рук свого противника.

Сер Малюд сидів на коні як укопаний. Він знав, і Блейк знав, що по правилам двобою тепер сер Джеймс може розправитися зі своїм противником. Сер Малюд чекав спокійно своєї смерти, але Блейк не спішив нападати на нього, а покликав одного з молодших лицарів і велів йому подати меч серови Малюдови. Спочатку всі були здивовані таким поступованням, а потім грімкими оплесками привитали сера Джеймса.

Сер Малюд знову почув себе в силі й тепер рішив бути більш обережним, бо переконався, що перед ним не звичайний противник. Та всеж таки сер Малюд підїхав до Блейка й, салютуючи йому мечем, сказав: „Я салютую твоїй чемности й лицарству". Потім сер Малюд відїхав геть. „Чи ви, сер, готові до бою?" — запитав Блейк. „Так!" — відповів сер Малюд. Знову почався бій. Обидва кілька разів нападали один на другого, але все без наслідків.

Нарешті сер Джеймс зручним ударом по шоломі приголомшив сера Малюда. Той захитався в сідлі й тяжко впав на землю. Сер Джеймс зачекав трохи осторонь, а потім сам зліз з коня і підійшов до свого противника й наступив на його груди ногою. Всі притаїли віддих, бо знали, що тепер наступить кінець Малюдови. Та Блейк лише приложив вістря свого меча до горла сера Малюда й відійшов геть. Він переміг і пощадив свого противника.